

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

04.11.2024. – 08.11.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 11.11.2024. godine

**SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
04.11.2024. – 08.11.2024.**

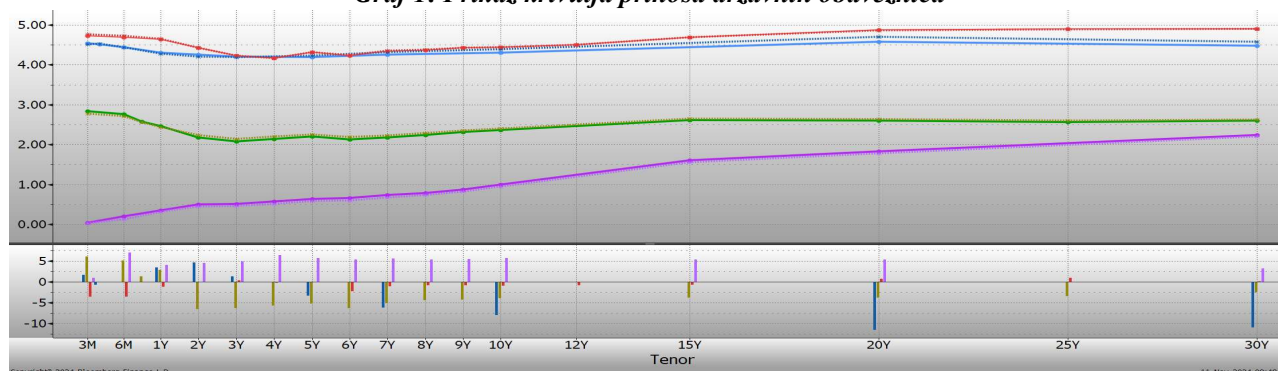
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obaveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	1.11.24	- 8.11.24	1.11.24	- 8.11.24	1.11.24	- 8.11.24	1.11.24	- 8.11.24
2 godine	2,25	- 2,19	4,21	- 4,25	4,43	- 4,43	0,47	- 0,51
5 godina	2,26	- 2,20	4,22	- 4,19	4,32	- 4,32	0,59	- 0,65
10 godina	2,41	- 2,37	4,38	- 4,30	4,45	- 4,44	0,95	- 1,01

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	1.11.24	- 8.11.24
3 mjeseca	2,828	- 2,869
6 mjeseci	2,716	- 2,767
1 godina	2,460	- 2,485

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obaveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 08.11.2024. godine (pune linije) i 01.11.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obaveznica eurozone su smanjeni tokom protekle sedmice. Na sedmičnom nivou prinosi njemačkih obaveznica su smanjeni za 4 do 6 baznih poena, prinosi francuskih obaveznica za 4 do 5 baznih poena, a prinosi italijanskih obaveznica za 3 do 6 baznih poena. U fokusu tržišta prošle sedmice bili su predsjednički izbori u SAD. Finansijska tržišta se još uvijek prilagođavaju rezultatima izbora u SAD i odlukama sa sjednica centralnih banaka održanih u protekloj sedmici, što je uticalo na volatilna kretanja prinosa. Evropske banke se spremaju za jaču konkurenciju nakon što Trump, po drugi put, preuzme mjesto predsjednika SAD jer se očekuje da će američke banke biti suočene sa deregulacijom i smanjenjem poreza. Prinosi državnih obaveznica su zabilježili izraženije smanjenje u srijedu, a istovremeno je došlo i do pada indeksa dionica, usljed zabrinutosti zbog mogućeg trgovinskog rata i rizika za EU izvoznike, nakon pobjede Trampa. Član UV ECB De Galhau je izjavio da pobjeda Trampa povećava rizike za globalnu ekonomiju, dok je Nagel izrazio protivljenje trgovinskim barijerama i tarifama, zalažući se za otvorenost. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da je pad inflacije na dobrom putu, ali da nedavno iznenađujući negativni podaci o ekonomskom rastu i restriktivnim uslovima finansiranja utiču na izgled. Upozorio je da bi slabiji rast i potencijalne trgovinske barijere mogle dovesti do trgovinskog rata sa ozbiljnim ekonomskim posljedicama. Član IV ECB Schnabel je izjavila da je višak likvidnosti u eurozoni i dalje obiman, ali i da postoje znakovi da se banke prilagođavaju manjoj likvidnosti. Dodala je da očekuje da će banke sve više koristiti mogućnost zaduživanja kod ECB putem operacija refinansiranja.

Pored predsjedničkih izbora, prošla sedmica je obilježena i raspadom koalicione Vlade Njemačke. Nakon što je smijenio ministra finansija Lindera, čime je trostranačkoj alijansi oduzeo parlamentarnu većinu, kancelar Scholz je

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

pozvao na preispitivanje povjerenja, čime su otvorena vrata za održavanje prijevremenih izbora. Nakon ovih vijesti u eurozoni je došlo do rasprodaje obaveznica, pa su prinosi obaveznica u četvrtak donekle korigovani naviše, ali su do kraja sedmice ponovo smanjeni, posebno na krajnjem dijelu krive. Na kraju sedmice kancelar Scholz je izjavio da je spreman da se glasanje o povjerenju održi prije Božića, čime bi se otvorio put za prijevremene izbore. Ministar ekonomije Habeck je najavio da će se u ime "Zelenih" kandidovati za mjesto kancelara.

Centralna banka Italije i Ured za parlamentarni budžet (UPB), zadužen za finansijski nadzor, smatraju da će ciljane nivo rasta BDP-a od 1% za ovu godinu i 1,2% za 2025. godinu biti teško dostići, nakon što je u III kvartalu BDP stagnirao. Centralna banka Španije očekuje da bi negativni efekti nižih kamatnih stopa na profitabilnost španskih banaka trebali biti ograničeni i prevaziđeni povećanim obimom kreditiranja. Vlada Španije je izdvojila iznos od oko 10,6 milijardi EUR kao inicijalnu pomoć za Valenciju nakon razarajućih poplava u ovoj regiji. Centralna banka Španije je saopštila da izloženost španskih banaka prema ovoj regiji iznosi oko 20 milijardi EUR.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. Br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	NOV	-12,6	-12,8	-13,8
2.	PMI kompozitni indeks– EZ (final.)	OKT	49,7	50,0	49,6
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	OKT	45,9	46,0	45,0
4.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	OKT	51,2	51,6	51,4
5.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	SEP	-3,4%	-3,4%	-2,3%
6.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	SEP	-2,1%	1,0%	-3,4%
7.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	SEP	-3,0%	-4,6%	-3,0%
8.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	SEP	-0,4%	-0,6%	0,1%
9.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	SEP	-3,5	-4,0%	-3,2%
10.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	SEP	-	-0,4%	-2,3%
11.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	SEP	-	1,0%	2,3%
12.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	SEP	0,2%	0,6%	-0,1%
13.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G)	SEP	-	-0,5%	-4,1%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	SEP	-	-3,3%	-0,3%
15.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	SEP	-	-0,9%	-0,1%
16.	Bilans tekućeg računa – Francuska (u milijardama EUR)	SEP	-	-2,1	-1,2
17.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	SEP	-	8,27	-7,72
18.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	SEP	20,9	17,0	21,4
19.	Maloprodaja – EZ (G/G)	SEP	1,3%	2,9%	2,4%
20.	Maloprodaja – Italija (G/G)	SEP	0,5%	0,7%	0,9%
21.	Promjena broja nezaposlenih - Španija (u '000)	OKT	27,0	26,8	3,2
22.	Stopa nezaposlenosti – Irska	OKT	-	4,2%	4,1%

SAD

Fokus tržišnih učesnika protekle sedmice u SAD je bio na rezultatima predsjedničkih izbora, kao i na odlukama sa sjednice FOMC-a. Zvanična potvrda pobjede republikanskog kandidata Trumpa se pozitivno odrazila na finansijsko tržište u SAD-u, te su prinosi američkih državnih obaveznica inicijalno zabilježili priličan rast, dok su indeksi dionica povećani na rekordno visoke nivo. Investitori očekuju da će Trumpova ekonomska politika biti ekspanzivnija i više inflatorna, što će učiniti manje vjerovatnim agresivno smanjenje kamatnih stopa Fedu.

Sredinom sedmice je održana **sjednica FOMC-a na kojoj je, u skladu sa očekivanjima, odlučeno o smanjenju referentne kamatne stope za 25 baznih poena**. Ovo je ujedno drugo smanjenje iste od početka godine, a **ciljani raspon je sada na nivou od 4,50% do 4,75%**. Odluka je bila jednoglasna, za razliku od septembra kada je zabilježeno prvo neslaganje članova FOMC-a od 2005. godine. Nakon sjednice saopšteno je kako su rizici za tržište rada i inflaciju uravnoteženi, te je istaknuto da je stopa nezaposlenosti porasla, ali da je i dalje niska, a da je inflacija pala bliže cilju, s tim da je "i dalje donekle povišena". Saopštenje nakon sjednice je imalo više "jastrebovski" ton nego u septembru, ali ne toliko da bi uvjerilo tržišne učesnike da očekuju pauziranje ciklusa smanjenja kamatnih

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

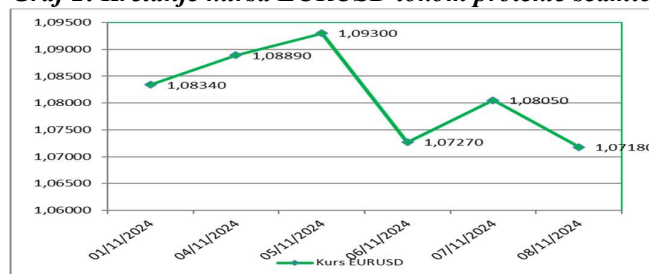
Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

stopa u decembru. Fed je poslije smanjenja referentne kamatne stope u septembru najavio mogućnost dodatnog smanjenja u novembru i decembru, kao i još četiri smanjenja tokom naredne godine. Međutim, budući da je ekonomija sada uglavnom stabilna i da analitičari predviđaju brži rast, veće budžetske deficite i višu inflaciju pod Trumpovim mandatom, dalja smanjenja kamatnih stopa su sada možda manje vjerovatna. Što se tiče implikacija ovosedmičnih izbora na fiskalni deficit i trgovinu, kao i na monetarnu politiku, predsjednik Feda Powell je naglasio da centralna banka neće biti voljna poduzeti bilo kakve iznenadne mjere, te je istakao da će radije voditi stabilnu i sve manje restriktivnu monetarnu politiku.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Fabričke porudžbine	SEP	-0,5%	-0,5%	-0,8%
2.	Porudžbine trajnih alata (final.)	SEP	-0,8%	-0,7%	-0,9%
3.	Trgovinski bilans (u mlrd USD)	SEP	-84,0	-84,4	-70,8
4.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	OKT	55,3	55,0	55,2
5.	ISM indeks uslužnog sektora (final.)	OKT	53,8	56,0	54,9
6.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	1. nov	-	-10,8%	-0,1%
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	2. nov	222.000	221.000	218.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	26. okt	1.873.000	1.892.000	1.853.000
9.	Indeks povjerenja Univer. iz Mičigena (prelim.)	NOV	71,0	73,0	70,5

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0834 na nivo od 1,0718, što predstavlja najniži nivo od juna ove godine.

VELIKA BRITANIJA

Povećanje potrošnje od 70 milijardi GBP, koje podrazumijeva novi budžet, a koje će se većinom finansirati od emisija duga, umanjilo je nadu u sukcesivna smanjenja kamatnih stopa. Potražnja za novim obaveznicama na aukciji bila je najniža u posljednjih skoro godinu dana. Neočekivane fiskalne promjene uznemirile su finansijska tržišta. Prinosi dugoročnih obaveznica Velike Britanije dostigli su najviši nivo u posljednjih godinu dana nakon Trumpove pobjede. **BoE je na sastanku u četvrtak, kako je i očekivano, donijela odluku da smanji referentnu kamatnu stopu za 25 baznih poena, na 4,75% sa 5,0%.** Osam članova je glasalo za smanjenje, a jedan je glasao za to da kamatne stope ostanu na istom nivou. Povećana su očekivanja prosječne inflacije za 2025. godinu na 2,75% sa 2,25% i za 2026. godinu na 2,25% sa 1,5%. Na osnovu prognoza inflacije BoE, učesnici na tržištu su smanjili vjerovatnoću daljih smanjenja kamatnih stopa u decembru na 20% sa 30%. Guverner BoE Bailey je istakao da će se kamatne stope vjerovatno dalje smanjivati postepeno, uz opasku da je važno da se one ne smanjuju prebrzo ili previše, navodeći da je proces dezinflacije brži od očekivanja, ali da je inflacija usluga i dalje jaka. Bailey je također spomenuo da će pristup postepenog smanjenja kamatnih stopa obezbijediti dovoljno vremena za procjenu efekata povećanja doprinosa za zdravstveno osiguranje i drugih rizika. Investitori su smanjili očekivanja daljnjih smanjenja kamatnih stopa, pa sada očekuju samo dva ili tri smanjenja, sljedeće godine, a ranije su očekivana četiri.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Broj novih registrovanih automobila (G/G)	OKT	-	-6,0%	1,0%
2.	Promjene zvaničnih rezervi (u mln USD)	OKT	-	-945	2.133
3.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	OKT	51,8	52,0	52,4
4.	PMI kompozitni indeks (final.)	OKT	51,7	51,8	52,6
5.	PMI indeks građevinskog sektora	OKT	55,1	54,3	57,2

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,83860 na nivo od 0,82965. GBP je blago deprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2924 na nivo od 1,2921.

JAPAN

Prinosi japanskih državnih obaveznica su zabilježili rast duž cijele krive tokom protekle sedmice. Politički rizik i dalje postoji u Japanu, s obzirom na to da su rezultati ankete koju je sproveo Fuji News Network (FNN) ukazali na smanjenje zadovoljstva radom Vlade Japana za 9,5% na 43,8%.

Član MPC BoJ Sakurai je izjavio da očekuje da će BoJ povećati kamatne stope u nadolazećim mjesecima, a januar je najpogodniji mjesec za to. Sakurai očekuje da će centralna banka povećati kamatne stope na kratkoročna zaduženja sa trenutnih 0,25% na nivo između 1,5% i 2% do kraja mandata Uede 2028. godine. Glavni sekretar Kabineta Vlade Hayashi je istakao važnost stabilnih kretanja valute, te naveo da postoji potreba da se pažljivo posmatraju aktivnosti na inostranom deviznom tržištu, uključujući špekulativne poteze.

Ministar finansija Kato najavio je da će vlasti poduzeti aktivnosti protiv prevelikih kretanja na deviznom tržištu, posebno usred očekivanja jačanja USD tokom vladavine Trumpa.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Monetarna baza	OKT	-	-0,3%	-0,1%
2.	PMI indeks uslužnog sektora	OKT	-	49,7%	49,3%
3.	PMI kompozitni indeks	OKT	-	49,6	49,4%
4.	Zarade radnika	SEP	3,0%	2,8%	3,0%
5.	Potrošnja domaćinstva	SEP	3,0%	2,8%	3,0%
6.	Vodeći indeks	SEP	109,0	109,4	106,9
7.	Koicidirajući indeks	SEP	115,5	115,7	114,0

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 165,77 na nivo od 163,61. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 153,01 na nivo od 152,64.

NAFTA I ZLATO

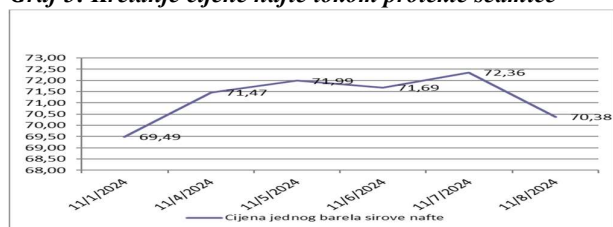
Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 69,49 USD (64,14 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila rast jer je OPEC+ odgodio povećanje proizvodnje u decembru, dok su tenzije na Bliskom istoku eskalirale. Uprkos optimizmu OPEC-a o kratkoročnoj globalnoj potražnji za naftom i predviđanjima da će potrošnja dostići 120 miliona barela dnevno do 2050. godine, Saudijska Arabija i saveznici odložili su povećanje proizvodnje do početka sljedeće godine. Rast cijene ovog energenta je nastavljen i u utorak, potaknut smanjenjem isporuke OPEC+ i tenzijama na Bliskom istoku, dok su tržišni učesnici bili fokusirani na predsjedničke izbore u SAD. Tokom trgovanja u srijedu cijena nafte je inicijalno bilježila rast pod uticajem rezultata izbora u SAD, ali je do kraja trgovanja korigovana naniže, nakon izvještaja EIA o zalihama sirove nafte. Naime, isti je ukazao na rast zaliha ovog energenta u sedmici zaključno sa 1. novembrom za 2,1 milion barela, što je više u odnosu na očekivanja (1,8 milion barela). U četvrtak se cijena nafte kretala u uskom rasponu. BC Capital Markets LLC. je saopštio da očekuje da će Trumpova administracija s većim žarom provoditi sankcije na izvoz iranske nafte kada stupi na dužnost sljedeće godine, potencijalno smanjujući nacionalni izvoz.

Na kraju sedmice cijena nafte je zabilježila smanjenje od skoro 3%, jer su se povukle zabrinutosti zbog uticaja uragana Rafael na naftnu infrastrukturu u Meksičkom zaljevu. Uprkos smanjenju cijene ovog energenta u petak, na sedmičnom nivou je zabilježen njen rast.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 70,38 USD (65,67 EUR), što predstavlja rast od 1,28% na sedmičnom nivou.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.736,53 USD (2.525,87 EUR).

Do sredine sedmice cijena zlata se kretala u uskom rasponu, nakon čega je pod uticajem dešavanja oko izbora u SAD i sjednice FOMC-a bilježila volatilna kretanja. Nakon što je potvrđena pobjeda republikanskog kandidata Trumpa na izborima, prinosi američkih obaveznica su zabilježili snažan rast, dok je USD aprecirao, što se u konačnici odrazilo na smanjenje cijene ovog plemenitog metala. Već naredni dan uslijedila je korekcija cijene naviše, te se ponovo kretala oko nivoa od 2.700 USD po unci.

World Gold Council je izvijestio da su globalni ETF-ovi za zlato zabilježili rast priliva šest mjeseci zaredom, što je rezultiralo povećanjem od 18 tona u kolektivnim ulaganjima od početka godine i ukupnim porastom sredstava pod upravljanjem (AUM) od 33%, zbog rasta cijena zlata. Dok je Sjeverna Amerika predvodila u prilivima, Evropa je bila jedina regija sa odlivom. Od početka godine globalna potražnja za zlatnim ETF-ovima je postala pozitivna, sa prilivom koji je dostigao 4,7 milijardi USD. Generalno rečeno, cijena zlata je od početka godine povećana za više od 30%, potaknuta očekivanjima vezanim za smanjenje kamatnih stopa Fed, kupovinama od strane centralnih banaka i povećanom potražnjom za aktivama sigurnog utočišta u uslovima globalnih sukoba. Centralna banka Kine je, šesti mjesec zaredom, pauzirala sa kupovinama ovog plemenitog metala.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.684,77 USD (2.504,92 EUR), što predstavlja pad od 1,89% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

